

Motion till Kommunfullmäktige:

Byggnader påverkar både människor och miljö

Det vi bygger i dag ska stå under många år, kanske 100 år eller mer – och byggnader påverkar människor och miljö under hela sin livstid. För en stad är det viktigt att den tar hand om sina byggnader och miljöer; bevarar och förädlar staden så att en helhet som ger en god livsmiljö skapas. Invånare och besökande ska uppleva en levande och trivsamt stad. Ett bidrag till detta är att det som byggs i staden är byggnader som är hållbara ur olika perspektiv.

Från den 1 januari 2022 ska byggherrar redovisa vilken klimatpåverkan nya byggnader har genom en klimatdeklaration under uppförandet. Nu när byggsektorn är ålagd att ta ett större ansvar och är det även dags för Borås Stad att vässa sina verktyg.

Under hela byggprocessen genomförs ett flertal upphandlingar där det är viktigt att klimatkrav ställs om hela byggprocessen och men även drift av byggnaden på längre sikt. Om den färdiga byggnaden ska kunna vara en klimatomåttligt hållbar byggnad är det viktigt med ett livscykelperspektiv från planering till färdig byggnad men även av driften.

Det finns önskemål från olika aktörer om att införa krav om klimatdeklaration under både uppförande och drift av byggnad. Krav kommer säkert ställas i framtiden när klimatförändringar medför att samhällsplaneringen behöver ställa om.

Varför vänta på att det kommer lagkrav på omställning som ändå måste ske?

Vänsterpartiet anser att det är viktigt att vara aktiv i klimatfrågor och vara med och driva på utvecklingen för att minska klimatavtryck och skapa en hållbar utveckling. Det är en förutsättning för att bromsa konsekvenser av klimatförändringar att de byggnader som uppförs nu och i framtiden är klimatsmarta både när det gäller material och drift.

Med anledning av ovanstående föreslår vi därför att kommunfullmäktige beslutar

- Att Borås Stad säkerställer att upphandlingsenheten förbereder rutiner att ställa krav på miljö/klimatdeklaration under både plan bygg och drift alltså livscykelperspektiv
- Att Borås Stad ställer krav vid marktilldelning om byggnadens klimatavtryck i livscykelperspektiv

Borås, 2022-02-22

Anne Rapinoja (V)

Tommy Josefsson (V)

Utveckla stödet för anhöriga till kriminella

I Sverige finns det cirka 30 000 barn som har en förälder i fängelse eller frivård. Utöver det finns många barn som har en förälder i häkte. Att en närstående häktas eller hamnar i fängelse är en traumatisk händelse och kommer som en chock för de allra flesta. Forskning visar att en fängelsedom drabbar omgivningen på liknande sätt som den dömda själv. Många känner sig ensamma och maktlösa, något som i sin tur tär på den egna hälsan. Och ibland behöver hela familjen stöd i att bearbeta sina upplevelser.

Anhörigstödet i Borås Stad, som är organiserat under Vård- och äldrenämnden, är under ständig utveckling. Klubb Simon är en stödgrupp för de som är mellan 7 och 12 år och som har ett syskon, en förälder eller någon annan nära person som är sjuk, har ett missbruk eller en funktionsnedsättning, och vill träffa andra barn i liknande situation. Aktiviteterna leds av Anhörigkonsulenten i samverkan med diakon från Svenska Kyrkan. MeWe är verksamhet för de som går på högstadiet eller gymnasiet och har någon i sin omgivning, en förälder, ett syskon, vän eller annan nära person som är allvarligt sjuk, mår psykiskt dåligt, har en funktionsnedsättning eller har ett missbruk.

Ett visst stöd finns för anhöriga till kriminella i vårt civilsamhälle: Solrosen Borås drivs med ekonomiskt stöd från Borås Stad, stadsbidrag från Kriminalvården, samlingsstiftelsen Erikshjälpen, Pingstkyrkan i Borås samt Länsförsäkringar Älvsborg.

Det är dock uppenbart att vår kommun behöver kraftsamla och, i sin egen organisation eller genom ett utvecklat samarbete med förening eller annan organisation, stärka insatser och stöd för anhöriga till kriminella. Ytterst handlar det om att i samtal stötta anhöriga i att finna modet att exempelvis konfrontera sitt barn, samt att ge en god information kring vilka hjälpinsatser som finns tillgängliga. Möjligheten till anonymitet är en nödvändighet och bör ses över för att skapa en trygg process.

Sverigedemokraterna föreslår Kommunfullmäktige besluta,

Att lämplig nämnd utreder hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella.

För Sverigedemokraterna,

Olle Engström (SD)

Ledamot, Kommunfullmäktige

Till kommunfullmäktiges sammanträde 2022-02-24, interpellation till Tekniska nämndens ordförande Jan Idehed (C):

Det är bråttom!

Att snabbt ställa om till fossilfritt ställer krav på handling från samhällets olika aktörer. På alla nivåer behöver vi göra det vi kan. Borås stad, en av de största kommunala skogsägare i landet, behöver se över vad de kan göra för att vara drivande i omställningen. I en debattartikel i BT 16 januari anar jag ett missnöje, från Jan Idehed och medskribenter, med att det finns andra åsikter om ett hållbart skogsbruk än de Tekniska Nämnden står för och tycker är de rätta och bästa.

Faktum är ju att flera organisationer, från EU:s skogsbruksstrategi till olika natur- och klimatorganisationer, privatpersoner och till och med privata skogsägare har synpunkter på det nuvarande svenska skogsbruket. Det anser att det inte är ett skogsbruk som gynnar den biologiska mångfalden, och det är inte ett skogsbruk som är hållbart för att minska koldioxidutsläpp och bromsa klimatförändringarna. Den biologiska mångfalden, både när det gäller växter och djur är hotad. När det gäller pollinerande insekter är situationen katastrofal på en del håll i världen men även i Sverige ser vi en tydlig minskning av biologisk mångfald och vi har även arter som är rödlistade.

Men det skapas ändå nya kalhyggen och fortfarande sker återplantering med enbart gran och fortfarande minskar omfattningen av blandskog och gammelskog. Detta trots att en stor del av forskning utifrån erfarenheter kan visa i både siffror och verkliga exempel att detta inte är skogsbruksmetoder för en hållbar utveckling för vår planet. Ett kalhygge tillför koldioxid till atmosfären under många år efter att det tagits upp. Detta eftersom markytan är bar och saknar växande träd. Klimat/miljöjournalisten och författaren Roger Olsson berättade på en föreläsning i Borås om det boreala barrskogsbälte, det nordliga barrskogsbältet som våra svenska skogar är en del av.

På längre sikt kommer kolinlagring också ske på återplanterade områden men det tar alltför många år innan tillförsel av koldioxid till atmosfären vägs upp och den planterade skogen blir en koldioxidsänka. Det viktiga nu är åtgärder som ger effekt så snabbt som möjligt, vi har begränsad tid att jobba på om vi vill bromsa klimatförändringarna.

Ett sätt är att skjuta upp avverkning, att inte kalhugga och att återställa våtmark. Att på längre sikt hitta andra metoder för skogsskötsel t ex genom hyggesfritt skogsbruk där kalhyggen inte skapas. En annan viktig aspekt är att se över vad det avvertrade virket används till, det bästa är att använda virket till långsiktiga produkter exempelvis träbyggnation.

Borås Stad är med rätta mycket stolt över friluftslivet i staden, det finns många leder och spår väldigt naturskönt. Det uttrycks också att extra hänsyn tas när områden nära leder och spår avverkas. Därför är besvikelsen stor när det sker avverkning i anslutning till rekreatiomsområden. Detta har märkts på debattsidorna i lokalpressen där många känner att avverkning, med stora tunga skogsmaskiner som lämnar meterdjupa diken och förstör ekosystem, har kommit väldigt nära de ofta använda friluftsstråken.

Jag har funderingar när det gäller den avverkning som skett generellt i stadens skogar men även i närheten av friluftsleder och stråk där särskild hänsyn ska tas – och ställer därför följande frågor till Jan Idehed (C), Tekniska nämndens ordförande

- Har ansvariga varit ute och tittat på spåren av skogsmaskiner framfart?

- Anser ansvariga att detta är ett skogsbruk som tar hänsyn och skapar hållbara miljövärden och gör att vi kommer närmare målet i koldioxidbudgeten?
- Genomförs biotop-kartläggning innan avverkning?
- Kan Borås Stad och Tekniska nämnden/förvaltningen öppna för dialog med andra parter kring skogsbruk?

Anne Rapinoja (V)

Livsavgörande utbildningar

Inom Borås Stad erbjuds personalen olika typer av utbildningar i ett led att kompetensutvecklas och möta invånarnas behov bättre. Bland annat beslutas om olika utbildningsprogram de anställda att kunna ta del av i respektive förvaltning.

En viktig utbildning för anställda att kunna ta del av är hjärt- och lungräddning (HLR), en livsavgörande kompetens. Det är samtidigt av ytterligare vikt att personal inom hälso- och sjukvården erbjuds denna utbildning. Däremot erbjuder inte vissa förvaltningar inom Borås Stad hjärt- och lungräddning till bland annat personal inom alla områden av socialtjänsten.

Socialtjänsten arbetar i många fall med människor i krissituationer, där händelser kan föranleda att människor hamnar i chock och annan kris. Därför är det av intresse att denna utbildning ska erbjudas personalen även inom socialtjänsten.

Mot bakgrund av detta vill jag ställa följande fråga till ansvarigt kommunalråd,

Anser du att personal inom socialtjänsten ska erbjudas HLR utbildning?

Avser du vidta åtgärder för att säkerställa att HLR utbildning erbjuds till personal inom Borås Stad?

Om inte, är detta en prioriterad fråga för Mitt-S?

För Sverigedemokraterna,

Andreas Exner (SD)
Kommunalråd

Fråga

Kommunfullmäktige
2022-02-24

Fråga till kommunalrådet Ylva Lengberg (S): Räcker gruppboendena i Borås stad till?

I en debatt i Kommunfullmäktige uttalade kommunalrådet Ylva Lengberg att det inte finns ett större behov än att bygga två nya gruppboenden per år. Kommunalrådet sa att detta har majoriteten bestämt och det är den bild som kommunalrådet har av behovet av nya gruppboendestäder.

Detta uttalande är precis tvärtom av vad Sociala omsorgsnämnden uttrycker i Lokalförsörjningsplanen.

Citat från Sociala Omsorgsnämndens lokalförsörjningsplan.

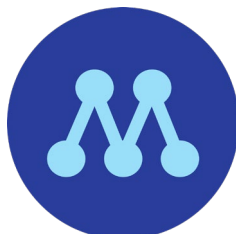
”Lokalresursbehovet utifrån LSS för planperioden är: 4 gruppboendestäder per år, det behövs en nettoökning av boendeplatser för att inte ha beslut som ej verkställs, att undvika att köpa externa placeringar och att ersätta boenden som inte uppfyller kriterier för tillgänglighet och god arbetsmiljö samt klarar brandskydd.”

Moderaterna konstaterar att det fortfarande råder brist på boendeplatser för LSS i Borås Stad. När vi får rapporter om ej verkställda beslut om boende är det flera ärenden om bostad med särskild service för vuxna enligt LSS som ännu inte har kunnat genomföras p.g.a. brist på anpassade gruppboendestäder. Det innebär att vi som kommun inte klarar det lagstadgade uppdrag att tillhandahålla bostäder för denna grupp. Vi är även oroliga för kommunen kan behöva betala vite för dessa brister vilket kan bli dyrt för skattebetalarna men framförallt att individer inte får det dem har rätt till.

Min fråga till kommunalrådet Ylva Lengberg (S):

1. Anser du fortfarande att bygga två boenden per år är tillräckligt?
2. Vad kommer majoriteten göra med de individer som inte får plats på boende i framtiden och har man räknat på vad eventuella viten kommer att kosta kommunen?

Anna Christensen (M)

Enkel fråga till kommunstyrelsens ordförande Ulf Olsson (S)

För en tid sedan mottog jag och alla i denna församling en skrivelse från en tidigare anställd vd i Borås energi och miljö. Det beskrivs att kommunalråden och Kommunfullmäktiges ledamöter inte har fått full information om konsekvenserna av det nya flerfackssystemet i Borås stads avfallshantering. Informationen skulle ges till kommunalråden klockan 9.00 den 14/9 2020. Vd:n ifråga blev avsatt klockan 8.00 samma dag - Han fick därför inte lämna den information som han hade. Detta ledde till att kommunfullmäktige och dess ledamöter röstade igenom ett beslut utan komplett information.

Enligt skrivelsen från den tidigare Vd:n är kostnaden för beslutet som togs på oriktiga grunder mer än 1 mdkr. Borås stad hade kunnat använda sig av Eskilstunamodellen som innebär att man hade förfinat det system som redan fanns i Borås. Man kunde använt sig av nedbrytbara soppåsar i olika färger som ett bättre alternativ. Detta hade kostat skattebetalarna 100 mkr istället - Borås stad hade sparat 900 mkr!

Med anledning av ovan har jag följande fråga till kommunstyrelsens ordförande Ulf Olsson (S)

- Hur kommer det sig att kommunstyrelsens ordförande som var ytterst ansvarig för detta inte har informerat kommunfullmäktiges ledamöter och gett utrymme för att ärendet kunde återremitteras till Borås energi och miljö för vidare utredning?

För Sverigedemokraterna,

Maria Lindgren (SD)

Ersättare, Kommunfullmäktige

Till kommunfullmäktige 2022-02-24, fråga till Tekniska nämndens ordförande Jan Idehed (C):

Ombyggnationen av Södra torget

I budgeten för 2022 gav kommunfullmäktige Tekniska nämnden ett uppdrag om att bygga om Södra torget för ökad trafiksäkerhet och tillgänglighet. Fullmäktige tillförde också nämnden medel i investeringsbudgeten för att genomföra detta. Vänsterpartiet ansåg redan i samband med budgetbeslutet att det var viktigt att betona att ombyggnationen av Södra torget inte fick begränsa förutsättningarna för en förutsättningslös utredning om kollektivtrafikens dragning genom stadens centrala delar, i enlighet med kommunfullmäktiges beslut i budget 2020.

När nu ombyggnationen ska inledas så har det framkommit att det saknas beslut i Tekniska nämnden kring hur ombyggnationen ska genomföras. Jag tycker att det är principiellt tvivelaktigt att viktiga beslut om hur centrala miljöer i vår stad ska vara utformade fattas utan att politiken har sagt sitt. För egen del tycker jag att det här är tydligt att politiken hamnar i baksätet, när man istället borde vara den som styr färdriktningen i framsätet. Det är trots allt oss – direkt och indirekt – folkvalda som medborgarna kan ställa till svar i allmänna val.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga Tekniska nämndens ordförande Jan Idehed (C)

- Varför saknas det politiska beslut om ombyggnationen av Södra torget i nämnden som du är ansvarig för?

Stefan Lindborg (V)

PROTOKOLLSANTECKNING

KU2 - Ej verkställda gynnande biståndsbeslut år t.o.m september 2021

Moderaterna och Kristdemokraterna, konstaterar att det fortfarande råder brist på boendeplatser för LSS i Borås Stad. I rapporten som nu läggs fram till Kommunstyrelsen är det flera ärenden om bostad med särskild service för vuxna enligt LSS som ännu inte har kunnat genomföras p.g.a. brist på anpassade gruppboendestäder. Det innebär att vi som kommun inte klarar det lagstadgade uppdrag att tillhandahålla bostäder för denna grupp.

Borås Stad betalade 2017 ut viten för ej verkställda beslut inom LSS om drygt 400 000 kronor, under 2018 blev det ytterligare 200 000 kronor.

Vi vill påtala att tillräckligt antal boendeplatser hade funnits i Borås om externa utförare hade tillåts erbjuda bostäder via LOV eller ramavtalsupphandling. Det är beklagligt att styret i staden (S, MP, C och L) inte gör tillräckligt för att åtgärda bristen på boendeplatser.

Moderaterna och Kristdemokraterna konstaterar också att det är fullt på Borås Stads vård- och omsorgsboenden och att vi inte kan erbjuda plats inom de lagstadgade tre månaderna. Moderaterna och Kristdemokraterna har flera gånger under mandatperioden, inte minst i budgetarbetet, lämnat förslag på hur vi bygga ut antalet äldreboendeplatser i Borås. Vi hoppas att de styrande partierna framgent går våra förslag till mötes.

Allianspartierna i Borås

Moderaterna

Annette Carlson

Kristdemokraterna

Niklas Arvidsson

ALTERNATIVT FÖRSLAG

Kommunfullmäktige

Nytt Vattenverk: Tolken som framtida dricksvattentäkt samt fortsatt projekteringsuppdrag

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Ärendet återremitteras till Borås Energi och Miljö AB för kompletterande underlag.

Underlaget från Borås Energi och Miljö AB saknar relevanta underlag som måste kompletteras innan en framtida dricksvattentäkt kan fastställas. Bolaget ska komplettera ärendet med riskanalyser kring vilka finansiella risker som projektet medför om exempelvis lokalisering av framtida vattenreningsverk inte uppfyller de krav som krävs kring höjd och annat. Vidare ska underlaget kompletteras med en miljöjämförelseanalys mot övriga potentiella dricksvattentäkter, samt beakta och analysera hur en försening av projektet, exempelvis på grund av eventuella överklaganden, påverkar projektets beräknade kostnad samt anläggningen för befintlig dricksvattenförsörjning.

Sammanfattning

Borås Energi och Miljö AB styrelse har 2021-12-16 beslutat att välja Tolken till Borås framtida vattentäkt och att genomföra projektet ”Framtidssäkring av Borås dricksvattenförsörjning FAS 2, etapp 1 (projekterings- och upphandlingsskede)” fram till beslut (byggnationsskede) till en kostnad av 100 miljoner kronor. Ärendet är överlämnat till Kommunfullmäktige för ställningstagande då det bedöms vara av principiell karaktär.

Utifrån tidigare utförda förstudier och fördjupade utredningar gjorda under åren 2020-2021 gör Borås Energi och Miljö AB den sammantagna bedömningen av miljöaspekter samt praktiska och ekonomiska aspekter att Tolken bedöms utgöra det lämpligaste alternativet för en ny dricksvattentäkt.

Kommunstyrelsen kan inte bilda sig en uppfattning kring detta ställningstagande med befintligt underlag i ärendet, då bland annat miljöjämförelseanalyser mot övriga dricksvattentäkter saknas.

Projektet i sin helhet består av tre olika faser. Detta beslut omfattar ett investeringsbeslut för FAS 2 etapp 1 (projekterings- och upphandlingsskede) och den totala investeringsutgiften för denna etapp är beräknad till 100 miljoner kronor. Det är först vid investeringsbeslut avseende andra etappen i FAS 2 som den totala investeringsutgiften för projektet som helhet kommer att bli känd.

VA-verksamheten finansieras via VA-intäkter och det innebär att ett projekt av den här omfattningen får en relativt stor påverkan på kommande års taxeutveckling.

Ärendet i sin helhet

Borås Energi och Miljö AB styrelse har 2021-12-16 beslutat att välja Tolken till Borås framtida vattentäkt och att genomföra projektet "Framtidssäkring av Borås dricksvattenförsörjning FAS 2, etapp 1 (projekterings- och upphandlingsskede)" fram till beslut (byggnationsskede) till en kostnad av 100 miljoner kronor. Ärendet är överlämnat till Kommunfullmäktige för ställningstagande då det bedöms vara av principiell karaktär.

Bakgrund

Dricksvattenförsörjningen till Borås behöver ses över av flera anledningar. Det nuvarande vattenverket i Sjöbo är från 1932 och är i behov av renovering och uppgradering för att kunna leverera vatten med bra kvalitet i framtiden. Borås är en växande stad och kapaciteten på nuvarande vattenverk kan inte öka i motsvarande takt. Sjöbo vattenverk har idag en maxkapacitet på ca 30 000 m³/dygn. Enligt prognos förväntas maxdygnsförbrukningen överstiga vattenverkets kapacitet ca år 2027. Det nya vattenverket är en förutsättning för att en renovering av Sjöbovattenverk ska kunna påbörjas. Tillgången till vatten är grundläggande för att en stad och dess samhällsfunktioner ska fungera och det är därför viktigt att även se över försörjningssäkerheten.

Kommunfullmäktige har tidigare tagit ett inriktningsbeslut, avseende framtida dricksvattenförsörjning, 2020-10-15 § 142 som innebär att:

- Sjön Tolken har valts för fortsatta utredningar om framtida dricksvattenförsörjning
- Borås Energi och Miljö AB gavs uppdrag att genomföra detaljstudier av Tolken som framtida dricksvattentäkt till en maximal kostnad av 8,7 miljoner kronor
- Borås Energi och Miljö AB gavs uppdrag att inkludera studier av hur ett vattenskyddsområde kan se ut och hur det påverkar boende, markägare samt utbyggnadsplaner i Ulricehamns kommun
- Borås Energi och Miljö AB gavs i uppdrag att bevaka vattenförsörjningen ur ett större regionalt perspektiv.

Fram till inriktningsbeslutet genomfördes utredningar på en övergripande nivå. I och med inriktningsbeslutet omfattade de fortsatta detaljstudierna för Tolken som framtida dricksvattentäkt större aktiviteter som tillstånd för vattenuttag, detaljerade utredningar av råvattenkvalitet, uttagskapacitet i Tolken, processlösning för ett nytt vattenverk, lokaliseringar och ledningsdragningar.

Val av Tolken som vattentäkt

Det har sedan slutet av 1990-talet genomförts flertalet utredningar avseende framtida vattenförsörjning av Borås Stad. Utredningarna har omfattat tänkbara

ytvatten- och grundvattentäkter, samt en kombination av de båda, där ytvatten via konstgjord infiltration tillförs grundvatten. Under åren 2019-2020 genomfördes utredningar avseende handlingsplaner för en långsiktigt hållbar vattenförsörjning samt en förstudie för dricksvattenförsörjning. Bolaget menar att den lokaliseringstudie samt de detaljerade utredningar som genomförts under 2021 styrker förstudiernas tidigare slutsatser. Bolaget bedömer att Tolken utgör det lämpligaste alternativet för en ny dricksvattentäkt.

Sammanfattningsvis har förstudierna resulterat i följande slutsatser:

- Både Tolken och Säven kommer kunna ha långsiktiga uttag av råvatten.
- Simuleringar visar att det inte är möjligt att använda Frisjön som dricksvattenkälla under rådande förutsättningar. En hög minimitappning riskerar problem med att upprätthålla nivån i sjön och konsekvenserna för omgivningen blir svårare att hantera om sjön nyttjas som råvattentäkt.
- Tolken är den sjö som har bäst förutsättningar för att fungera som råvattentäkt med avseende på möjlig uttagskapacitet. Säven bedöms ha näst bäst förutsättningar kapacitetsmässigt.
- Tolken har den bästa vattenkvaliteten avseende organiska föreningar, färg, aluminium och övriga kemiska parametrar samt alkalisering.
- Investeringsutgift i vattenverk, tryckstegringsstationer och överföringsledningar är lika för Tolken och Frisjön. Säven har lägre investeringsutgift på grund av kortare ledningssträcka.
- Drift- och underhållskostnader är lägst för Tolken beroende på lägre kostnader för att rena vattnet samt för att pumpa vatten till Borås tätort. Frisjön har högst drift- och underhållskostnader beroende på kostnaden för att pumpa råvatten till vattenverk samt vidare till distributionsnät.
- Tolken bedöms vara det mest kostnadseffektiva alternativet.

Enligt bolaget visar alternativ Tolken vissa ytterligare praktiska fördelar jämfört med Frisjön och Säven. Alternativ Tolken innebär att det nya vattenverket kan leverera vatten utan tryckhöjning både till den lägst liggande delen som utgörs av innerstaden och till den högre liggande delen i öster. Alternativ Tolken ger också möjlighet att försörja Dalsjöfors med hjälp av vatten från både det nya vattenverket och det befintliga Sjöbo vattenverk. Detta gör att Tolken ger en ökad redundans i vattenförsörjning för även Dalsjöfors.

Avseende naturmiljön gör bolaget följande slutsatser:

- Frisjön är avförd från vidare utredning med anledning av kapacitetsskäl och jämförs därför inte med Tolken och Säven vad gäller påverkan på naturvärden.
- Av naturvärdesbedömningen (Miljöskyddskontoret 2004) framgår att Säven har högsta naturvärde (klass 1 av 4), medan Tolken har högt naturvärde (klass 2 av 4). Sävens utlopp innehåller vissa viktiga ekologiska strukturer med akvatiska nyckelbiotoper, vilket saknas i

Tolken. Med hänsyn tagen till nuvarande vattenreglering bedöms befintlig påverkan vara större i Tolken än i Säven.

- En förändrad reglering av Säven innebär en större påverkan på miljöförhållandena i Säven och nedströms liggande Sävån än vad en justering av den befintliga vattenregleringen av Tolken innebär för Tolken och nedströms liggande Viskan.

Fördjupade utredningar har genomförts under 2020-2021 och har haft fokus på att utreda hur hydrologin förändras och hur naturmiljön påverkas av råvattenuttag. Bolaget drar följande slutsatser:

- Vattennivå i Tolken och flöden till Viskan påverkas inte, dagens min- och maxnivåer/flöden bibehålls.
- Ny och aktiv reglering förbättrar förutsättningarna för att möta framtida klimatutmaningar.
- Ny vattenreglering förbättrar de ekologiska och biologiska villkoren i Tolken och Viskan.
- Ett mer naturligt vattenstånd i Tolken under året ger förbättrade förutsättningar för fisk- och fågelliv.
- Övriga naturvärden påverkas inte negativt.

Information och samverkan

Största delen av sjön Tolken ligger i Ulricehamns kommun och det är därför av stor vikt att samverkan sker och har skett med Ulricehamns kommun under hela utredningsprocessen. Enligt information från bolaget har flera informationsmöten samt samrådsmöte genomförts med Ulricehamns kommun där både tjänstepersoner och politiker har deltagit och vid dessa tillfällen bolaget redogjort för planerna med tolken. Det har då framkommit att Ulricehamns kommun inte ser något behov av Tolken (ytvatten) för sin vattenförsörjning utan bygger ut grundvattentäkter för sin dricksvattenförsörjning. Utöver dessa möten har Ulricehamn inkommit med ett yttrande där det framkommer att Ulricehamn har identifierat Tolken som en möjlig framtida vattentäkt i sin vattenförsörjningsplan. Borås Energi och Miljö har hela tiden varit öppen för dialog för att se om gemensamma lösningar har kunnat hittas. Detta är möjligt även efter det att beslut tagits för Borås att bygga, men ligger nu inte med som en planeringsförutsättning.

Under hela processen har bolaget fått in synpunkter och påpekanden från allmänhet, intresseorganisationer och sakägare. Detta har skett dels genom den samrådsprocess som ingår i en tillståndsansökan, dels i övrig dialog som bolaget har med dessa grupper. Resultatet av samråd och övriga dialoger har enligt bolaget arbetats in i tillståndsansökan genom förtydliganden, nya undersökningar och utredningar mm. Det har också resulterat i svar till enskilda samt att vanligt förekommande frågor återfinns på bolagets hemsida:

<https://www.borasem.se/webb/omborasenergiochmiljo/varaanlaggningar/nytvtattenverk.4.5c762cf31764be25b37374eb.html>.

Det pågår ett arbete med framtagande och antagande av vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter för Tolken och förslag på vattenskyddsområdets utbredning samt skyddsföreskrifter har skickats till miljöförvaltningarna i Borås och Ulricehamn. Efter det att Borås Energi och Miljö styrelse har beslutat om att sända ärendet för ställningstagande till Kommunfullmäktige har svar kommit in från de berörda miljöförvaltningarna. Enligt bolaget är det bra synpunkter och kommentarer som har kommit in och det är inte något som ändrar inriktning i projektet. Synpunkterna kommer nu att sammanställas och handlingar revideras och bearbetas. Därefter kommer det att skickas på samråd.

Tidplan

Projektet i sin helhet består av tre olika faser, där den första fasen (FAS 1) består av inriktningsbeslut, tillstånds- och programskede. FAS 2 utgörs av två etapper där etapp 1 avser projektering och upphandlingar och etapp 2 avser byggnation. Den avslutande FAS 3 omfattar avstämning och uppföljning. Tidplanen för projektet innebär att driftsättning av det nya vattenverket planeras till 2027. I tidplanen är inte tider för en eventuell begäran om överprövning vid upphandlingar, detaljplan eller överklagan av domen för tillståndet av vattenuttaget Tolken medräknade. Om något av detta inträffar får det en konsekvens i form av tidsförskjutning.

Projektet befinner sig nu i slutet av FAS 1 där tillståndsansökan för vattenuttag i Tolken är inlämnad till Mark- och miljödomstolen. Enligt nuvarande planering väntas ett investeringsbeslut avseende byggnationsskedet vara aktuellt under 2023.

Ekonomi och finansiering

Av inriktningsbeslutet framgår att bolaget gavs i uppdrag att genomföra detaljstudier av Tolken som framtida dricksvattentäkt till en maximal kostnad av 8,7 miljoner kronor. Enligt uppgifter från bolaget ryms nedlagda kostnader för FAS 1 avseende tillstånds- och programskede inom detta belopp.

Detta beslut omfattar ett investeringsbeslut för FAS 2 etapp 1 (projekterings- och upphandlingsskede). Den totala investeringsutgiften för denna etapp är beräknad till 100 miljoner kronor. I denna fas ingår framtagande av investeringskalkyl för den andra etappen i FAS 2, som ska grundas på inkomna anbud. Detta ger ett bra underlag för nästa beslut och förutsätter att tillståndsärendet för vattenuttag i Tolken och lokalisering av vattenverket är klart. Det är först vid investeringsbeslut avseende andra etappen i FAS 2 som den totala investeringsutgiften för projektet som helhet kommer att bli känd.

I enlighet med av kommunfullmäktige antagna riktlinjer för finansverksamheten är utgångsläget vid alla finansieringar inom kommunkoncernen att dessa sker genom internbanken. Det pågår en dialog mellan bolaget och internbanken kring projektets finansiering och vilken form som är bäst lämpad utifrån projektet, rådande marknadsförutsättningar samt bolagets ekonomiska utveckling. Beslut om finansiering tas i samband med investeringsbeslutet.

Enligt bolagen är prognosen för taxeutvecklingen 2027 till stor del beroende av kostnaden för det nya vattenverket och kostnaden kommer arbetas fram i kommande fas i projektet. I kombination med eventuella kostnader för slamlagunen i Gässlösa och sanering Viskan är det svårt att uppskatta en mer precis prognos på utvecklingen. Enligt bolagets beslutade affärsplan för de kommande tre åren planeras VA-taxan att höjas med 4 % per år och ambitionen med dessa höjningar är att fondera medel för det nya vattenverket och att ha en jämn taxeutveckling utan större höjningar av taxan när vattenverket driftsätts.

Kommunstyrelsens bedömning

Utifrån tidigare utförda förstudier och fördjupade utredningar gjorda under åren 2020-2021 gör bolaget den sammantagna bedömningen av miljöaspekter samt praktiska och ekonomiska aspekter att Tolken bedöms utgöra det lämpligaste alternativet för en ny dricksvattentäkt. **Kommunstyrelsen gör bedömningen att underlaget från Borås Energi och Miljö AB saknar relevanta underlag som måste kompletteras innan en framtida dricksvattentäkt kan fastställas. Bolaget ska komplettera ärendet med riskanalyser kring vilka finansiella risker som projektet medför om exempelvis lokalisering av framtida vattenreningsverk inte uppfyller de krav som krävs kring höjd och annat. Vidare ska underlaget kompletteras med en miljöjämförelseanalys mot övriga potentiella dricksvattentäkter, samt klarlägga eventuella risker med anläggningen för befintlig dricksvattenförsörjning.**

Kommunstyrelsen ser en risk i att tidplanen inte har tagit hänsyn till eventuella överklaganden och att projektet kan komma att försenas avseende driftsättningen. **Bolaget har tidigare genomfört större investeringsprojekt, varvid Kommunstyrelsen ser att tidplanen och potentiella finansiella risker måste studeras vidare, för att bolaget inte ska hamna i en liknande situation som man gjort historiskt. Bolaget återkomma med en riskanalys kring detta.**

Bolaget har i sina utredningar refererat till naturvärdesbedömningar, genomförda av Miljöskyddskontoret 2004, varvid dessa används som referens och underlag till bolagets framställan. Kommunstyrelsen anser inte att drygt 20 år gamla utredningar kan ligga till grund för så ett så omfattande projekt med tillhörande miljörisker.

Kommunstyrelsen gör bedömningen att det **inte** är rimligt med ett fortsatt projekteringsuppdrag upp till 100 miljoner kronor avseende projekterings- och upphandlingsskedet i projektet, **innan underlaget kompletterats. Projektets investeringsbeslut** behöver mer detaljerade underlag och beräkningar bland annat baserat på genomförda upphandlingar och framför allt en slutlig lokalisering av vattenverket, **innan FAS 1 kan inledas.**

Kommunstyrelsen ser att ett investeringsprojekt av den här storleken och omfattning får ekonomiska konsekvenser för bolaget. Utöver ökade avskrivningar ska bolaget även hantera en ökad låneskuld i form av ökade räntekostnader. Då VA-verksamheten ska finansieras via VA-intäkter innebär det en relativt stor påverkan på kommande års taxeutveckling. När

investeringsutgiften är framtagen ska bolaget göra en analys av hur investeringen i ett nytt vattenverk kommer att påverka VA-taxan. Denna analys ska även inkludera investeringsutgiften för reoveringen av Sjöbo vattenverk.

Kommunstyrelsen uppmanar bolaget att fortsatt arbeta med intentionen i tidigare tagna inriktningsbeslut och då framför allt uppdraget avseende vattenskyddsområde samt uppdraget att bevaka vattenförsörjningen ur ett större regionalt perspektiv. Eftersom största delen av sjön Tolken ligger i Ulricehamns kommun är det av stor vikt att Borås Energi och Miljö AB samverkar med Ulricehamn under hela utredningsprocessen. Det är också av stor vikt att fortsatt samverka med berörda boende och markägare i och utanför kommunen.

Mot bakgrund av ovanstående anser Kommunstyrelsen att ärendet ska återremitteras till Borås Energi och Miljö för kompletterande underlag innan vidare beslut kan tas.

Beslutsunderlag

1. Skrivelse, Borås Energi och Miljö AB,
2. Bilaga A Tillståndsansökan för vattenuttag i Tolken inkl samrådsunderlag, teknisk beskrivning, miljökonsekvensbeskrivning och dess bilagor finns förutom i Borås Stads diarium även på Borås Energi och Miljö ABs hemsida, <https://www.borasem.se/webb/omborasenergiochmiljo/varaanlaggningar/nyttvattenverk.4.5c762cf31764be25b37374eb.html>
3. Inriktningsbeslut framtida dricksvattenförsörjning, Kommunfullmäktiges beslut 2020-10-15 § 142

Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Borås Energi och Miljö AB, magnus.karestedt@borasem.se
2. Borås Energi och Miljö AB, linda.wilhelmsson@borasem.se
3. Samhällsbyggnadsnämnden
4. Miljö- och konsumentnämnden

För Sverigedemokraterna,

Andreas Exner (SD)
Kommunalråd

Kristian Silbvers (SD)
Ledamot, kommunstyrelsen

Borås

2022-02-24

Kommunfullmäktige

Ärende 17. Svar på motion av Niklas Arvidsson (KD) mfl: Borås behöver en äldrekommission.

Röstförklaring

Röstförklaring

Sverigedemokraterna delar motionärernas oro gällande Borås kommande förmåga att hantera de växande behoven inom äldreomsorgen. Att upprätta en så kallad "Äldrekommission", vars uppgift skulle vara att ta fram en handlingsplan för Borås Stads äldreomsorgs framtida vård- och omsorgsbehov, kan te sig lockande. Det föreligger dock vissa problem med upprättandet av en sådan beredningsgrupp.

I praktiken har vi redan idag en instans som hanterar det som efterfrågas i motionen. Vård- och äldrenämnden har uppdraget att arbeta med framtida planering av verksamheten. I nämndens uppgifter ingår att ta fram en omvärldsanalys där prognos för befolkningsutvecklingen redovisas och en behovsprognos för vård- och omsorgsboende, korttid samt dagverksamhet belyses. Nämnden tar också fram en lokalresursplan, där en analys finns av framtida lokalbehov.

Att starta upp en parallell beredningsgrupp riskerar att skapa en viss förvirring, och i förlängningen bli kontraproduktivt. Låt oss använda de resurser och forum vi redan har idag - Vård- och äldrenämnden.

Med anledning av ovan ställer vi oss bakom kommunstyrelsens förslag till beslut.

Vid omröstning i ärende 17 Svar på motion: Borås behöver en äldrekommission (Nr 21) var avsikten att rösta JA. Dock röstade dessa 4 ledamöter NEJ.

Anders Alftberg (SD)

Leif Häggblom (SD)

Eva Eriksson (SD)

Ann-Charlotte Blomqvist (SD)

För Sverigedemokraterna,

Björn Qvarnström

Gruppledare, Ledamot kommunfullmäktige SD Borås